

ဓမ္မအသိဖြင့် အကျိုးရှိရှိနေမည်

အမှတ်(၁၆) (၁၆)

ဣန္ဒြိယဘာဝနာ မြတ်ဒေသနာ

အဂ္ဂမဟာ ပဏ္ဍိတ
အရှင်နန္ဒမာလာဘိဝံသ (Ph.D)

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၃ ခုနှစ်၊ ကောဇာသက္ကရာဇ် ၁၃၇၁ -ခုနှစ်
တပို့တွဲလဆန်း (၃)ရက်၊ မန္တလေးမြို့၊ အိမ်တော်ရာ ၁၄ ခန်း။ ရတနာယရ
ဓမ္မဗိမာန်တော်ကြီး အတွင်းဝယ် ဆင်ယင်ကျင်းပပြု လုပ်အပ်သည့် ဓမ္မသဘင်
အခမ်းအနား၌ ဟောကြားအပ်သော “ဣန္ဒြိယဘာဝနာ မြတ်ဒေသနာ” တရားတော်။

* * *

ဣန္ဒြိယဘာဝနာ မြတ်ဒေသနာ

မဇ္ဈိမနိကာယ်မှာ “ဣန္ဒြိယဘာဝနာသုတ်” ဆိုတာ ရှိတယ်။

ဣန္ဒြိယဘာဝနာရဲ့ အဓိပ္ပါယ်ကို ရှေးဦးစွာ မှတ်သားကြရအောင်။ ဣန္ဒြိယ ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို မြန်မာလူမျိုးတွေက ဣန္ဒြိလို့ပဲပြောဆိုကြတယ်။ ဣန္ဒြေလို့ ပြောလိုက်တဲ့အခါ တချို့တချို့ နေရာတွေမှာ လူတွေ နားလည် နေတာနဲ့ လွဲချော်သွားတာတွေရှိတယ်။ မပြည့်စုံတာလည်းရှိတယ်။

ဘိဓမ္မာသင်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဣန္ဒြေ ၂၂-ပါးဆိုတာ

ကြားဖူးကြလိမ့်မယ်။ ဣန္ဒြိယနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပါဠိစာပေမှာ အသုံးအနှုန်းတွေ တော်တော်များများ ရှိတယ်။ သူ့နေရာနဲ့သူ အဓိပ္ပါယ် မှတ်ယူဖို့ လိုအပ်တယ်။ ဆိုပါစို့ - ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရော” “ဣန္ဒြေတို့၌ လုံခြုံသော တံခါးရှိသူ” လို့ ဆိုတဲ့စကားမှာ ဒါက မျက်စိနား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီဣန္ဒြေ ၆-ပါးကို ရည်ညွှန်းတယ်။ လူတွေရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ မျက်စိရယ်နားရယ် နှာခေါင်းရယ် လျှာရယ် ကိုယ်ရယ် စိတ်ရယ် အဲဒီ ၆-မျိုးကို ဣန္ဒြေလို့ ခေါ်တယ်။

ဣန္ဒြိယဆိုတာ “အစိုးရခြင်း၊ အုပ်စိုးခြင်း” လို့ အဓိပ္ပါယ်ရတယ်။

ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေမှာ အစိုးရတယ်။ သူ့ဆောင်ရွက်မှုကိစ္စမှာ သူတို့ဟာ အစိုးရတယ်။ ဆိုပါစို့ - မြင်ခြင်းကိစ္စမှာဆိုရင် မျက်စိက အစိုးရတယ်။

ကြားခြင်းကိစ္စမှာဆိုရင် နားက အစိုးရတယ်။ အနံ့ရှူခြင်းကိစ္စမှာ နှာခေါင်းက

အစိုးရတယ်။ အရသာကို သိခြင်းကိစ္စမှာ လျှာက အစိုးရတယ်။ ထိတာကို

သိတဲ့ကိစ္စမှာ ခန္ဓာကိုယ်က အစိုးရတယ်။ အာရုံတွေကို ကြံတွေးတဲ့ကိစ္စမှာ စိတ်က

အစိုးရတယ်။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ဣန္ဒြေ ၆-ပါးဟာ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေမှာ အစိုးရလို့

ဣန္ဒြိယ - ဣန္ဒြေလို့ခေါ်တယ်။

နောက်တစ်ခုကတော့ “ လူနို့ယ ပရောပရိယတ္တိဉာဏ်” တဲ့၊

မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဉာဏ်တော်တစ်မျိုးကို “လူနို့အနုအရင့်ကို သိတော်မူတဲ့ ဉာဏ်တော်တစ်မျိုးကို “လူနို့အနုအရင့် ကို သိတော်မူတဲ့ဉာဏ်” လို့ သုံးတယ်။ အဲဒီ လူနို့ကျတော့ ဘာကိုရည်ညွှန်းတာတုန်းဆိုတော့ သဒ္ဓါ ဝီရိယ သတိ သမာဓိပညာ ဆိုတဲ့ ငါးမျိုးကို ရည်ညွှန်းတာ။

ယုံကြည်မှုဆိုတဲ့ သဒ္ဓါက ယုံကြည်မှုကိစ္စမှာ အစိုးရတယ်၊

အားထုတ်တဲ့ကိစ္စမှာ ဝီရိယက အစိုးရတယ်၊ မှတ်မိတဲ့ကိစ္စမှာ သတိက အစိုးရတယ်၊ တည်ကြည်မှုကိစ္စမှာ သမာဓိက အစိုးရတယ်၊ သဘာဝတရားကို သိတဲ့ကိစ္စမှာ ပညာက အစိုးရတယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီ တရားတွေကို လူနို့ယလို့ ခေါ်တယ်။

လူနို့ ၂၂-ပါးမှာ တခြားလူနို့တွေလည်း ပါသေးတယ်၊ ဝေဒနာဆိုတဲ့ ခံစားချက်တွေကို လည်း လူနို့ယလို့ ခေါ်တာပဲ။

အေး ကောင်းပြီ - အခု ဒီကနေ့ ပြောချင်တဲ့ “လူနို့ယဘာဝနာ”ဆိုတာ ဘာကို ပြောလိုတာတုန်းလို့ဆိုတော့ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ် ဆိုတဲ့ လူနို့ ၆-ပါးနဲ့ ပတ်သက်တယ်။ လူတွေဟာ နေ့စဉ်နဲ့ အမျှ မျက်စိနဲ့ မြင်စရာအာရုံတွေကို မြင်နေကြတယ်၊ ကြည့်ရှုကြတယ်၊ နားနဲ့ အသံတွေကို နားထောင်ကြတယ်၊ နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့တွေကို ရှုရှိုက်ကြတယ်၊ လျှာနဲ့ အရသာကို သိကြတယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ အထိ အတွေ့ကို သိကြတယ်၊ စိတ်နဲ့ အာရုံတွေကို ကြံတွေးကြတယ်၊ ဒီကိစ္စတွေဟာ သက်ရှိသတ္တဝါတွေအဖို့ ရိုးရာကိစ္စတွေ ချည်းပဲနော်၊ အဲဒီ တော့ ဒီလူနို့ ၆-ပါးကို ရည်ညွှန်းတယ်။

မြန်မာစာပေမှာ တစ်ခါတစ်ခါသုံးတဲ့ စကားလုံးရှိသေးတယ် -

“မိန်းကလေးတို့လူနို့ ရွှေပေးလို့မရ” ဆိုတာ၊ အဲဒါက နေတာ ထိုင်တာ သွားတာ လာတာ ကြည့်ပြီး သူ့ရဲ့လှုပ်ရှားမှု အမူအရာတွေကို လူနို့လို့ ပြောတာ၊ အဲဒီ တော့ ဒီနေရာမှာ လူနို့ယဘာဝနာဆိုတာ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ်လို့ ဘုန်းကြီးတို့ တစ်တွေဟာ မျက်စိနား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီ sense organ တွေကို အသုံးပြုပြီး

ပြင်ပက အာရုံတွေနဲ့ အမြဲတမ်းဆက်သွယ်ပြီးနေကြတယ်။ ဒါသတ္တဝါတွေရဲ့ သဘာဝပဲ။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားတွေက ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ပတ်သက်နေတဲ့ တရားချည်းပဲ ဟောတာ၊ တရားဆိုတာ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ရှေးဦးစွာ သိရမယ်၊ သိပြီးတော့ လိုက်နာကျင့်သုံးရမယ်၊ ရှောင်ရမယ့်ဟာ ရှောင်ရမယ်၊ ဆောင်ရမယ့်ဟာ ဆောင်ရမယ်ပေါ့။

ဒီ လူန္ဒြိယဘာဝနာဆိုတဲ့ သုတ္တန်ဟာ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ် ဆိုတာတွေနဲ့ ပတ်သက်တယ်။ ဒါတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အခြေအနေတွေကို ထိန်းချုပ်ရတယ်။ ထိန်းချုပ်ပြီးတော့ ဝိပဿနာကျင့်စဉ်တစ်ခုကို ကျင့်ပြီး နောက်ဆုံးမှာ ကိလေသာ အာသဝေါတွေ ကုန်သွားတယ်။ လူန္ဒြေတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး လုံးဝပြီးပြည့်စုံသွားတဲ့ အခြေအနေတစ်ခုကို ဒီသုတ္တန်မှာ ဟောထားတာဖြစ်တယ်။ ဒီသုတ္တန်မှာ အပိုင်း၃-ပိုင်းခွဲခြားပြီး မြတ်စွာဘုရားက ဟောထားတယ်။

နိပါတ်တစ်က - လူန္ဒြေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကောင်းဆုံးသော ဘာဝနာဆိုတာ ဘာလဲ? ဘာဝနာဆိုတာ စိတ်ကိုအာရုံနဲ့ လေ့ကျင့်မွေးမြူမှု၊ လေ့လာပွားများ အားထုတ်မှုကို ဘာဝနာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ လူန္ဒြေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အကောင်းဆုံးသော လေ့ကျင့်အားထုတ်မှုဘာဝနာကို ဒီသုတ္တန်မှာ ဟောထားတယ်။

နောက်တစ်ခုက - “သေခပဋိပဒါ” ၊ ကျင့်ဆဲဖြစ်တဲ့ သောတာပန် သကဒါဂါမ်ဆိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ လူန္ဒြေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ တရားဓမ္မရဲ့ အသိအမြင်တွေကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဖော်ပြထားတယ်။

နောက် တတိယအချက်က ဘာကို ဟောတုန်း ဆိုရင် - “အရိယဘာဝိတိန္ဒြိယ”၊ အလွန်အဆင့်မြင့်တဲ့ လူန္ဒြေတွေကို ထိန်းချုပ်ပြီးတော့ လေ့ကျင့်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်အခြေအနေကို ဖော်ပြတယ်။ အဆင့်အမြင့်ဆုံး

ကုန္တော့ကို လုံးဝ ထိန်းချုပ် လေ့ကျင့်ထားပြီး ဆိုလိုရှိရင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ အာရုံ ၅-ပါးကာမဂုဏ်တရားတွေကို မြင်တဲ့အခါ (သို့မဟုတ်) မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ်တို့နဲ့ အာရုံတွေကို တွေ့ရှိတဲ့ အခါမှာ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း စိတ်ကို ပိုင်နိုင်တယ်ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားက ဟောပြထားတယ်ပေါ့။

အဲဒီ တော့ သက်ရှိသတ္တဝါတွေ မှန်သမျှ အများအားဖြင့် မျက်စိပါတယ်၊ နား ပါတယ်၊ နှာခေါင်းပါတယ်၊ လျှာပါတယ်၊ ကိုယ်ကာယတွေ ပါကြတယ်၊ အသိစိတ်တွေ ပါကြတယ်၊ အဲဒါတွေကို မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်ဆိုတဲ့ ဒီအင်္ဂါရပ်တွေကို အသုံးပြုပြီးတော့ ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ ပြင်ပအာရုံနဲ့ ဆက်သွယ်ကြတယ်၊ ဒီအတွင်းက organ တွေကို ဒါ internal faculty internal base လို့ ခေါ်တာတွေပေါ့၊ အတွင်း ခန္ဓာကိုယ်မှာရှိတဲ့ မျက်စိနား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်၊ အဲဒါတွေကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ “သဠာယတနပစ္စယာဖေဿာ” “သဠာယတန” ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ဟောတယ်၊ ဖိ-ပါးသော အာယတနလို့ပြောတာ၊ အတွင်း အဇ္ဈတ္တာယတနပေါ့၊ အဲဒီ တော့ စာလိုပြောလိုက်လို့ရှိရင် လူတွေဟာ ခန္ဓာနဲ့ ဝေးဝေးသွားတတ်တယ်၊ ဒါကြောင့်မို့ တို့ခန္ဓာကိုယ်ထဲ မှာ ရှိတာတွေကို ပြောနေတယ်လို့ ခန္ဓာကိုယ်နှင့် apply လုပ်ကြည့်တတ်ဖို့ လိုအပ်တာပေါ့နော်။

“တရားရှာ ကိုယ်မှာတွေ့” လို့ဆိုတဲ့အတိုင်း တရားဓမ္မ ကျင့်တဲ့အခါ ကိုယ့်ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ရှိတာတွေကို ထိန်းချုပ်ရမယ့်ဟာကို ထိန်းချုပ်တယ်၊ တိုးပွားအောင် လုပ်ရမယ့်ဟာကို တိုးပွားအောင် လုပ်ရတယ်၊ ဖယ်ရှားရမယ့်ဟာတွေကို ဖယ်ရှားပစ်ရတယ်၊ ဒါဟာ တရားကျင့်တာပဲ ပေါ့။

အေးကောင်းပြီ - မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ်စိတ်လို့ဆိုတဲ့ ဒီအတွင်း အင်္ဂါရပ်တွေ ပါလာသည့်အတွက်ကြောင့် ဘာဖြစ်လဲ? “သဠာယတနပစ္စယာ ဖေဿာ” လို့ဆိုတဲ့အတိုင်း အပြင်ဘက်က အာရုံတွေနဲ့ ဆက်သွယ်မှုတွေ ပြုလုပ်လာကြတယ်၊ မျက်စိပါသည့် အတွက်ကြောင့် အပြင်ဘက်က မြင်စရာအာရုံတွေကို မကြည့်ကြဘူးလား၊ ကြည့်တယ်၊ အဲဒီ တော့ မျက်စိနဲ့

မြင်စရာအာရုံ ဒီနှစ်ခုကို ဆက်သွယ်လိုက်တယ်ပေါ့။

မြင်စရာအာရုံတွေက မျက်စိနဲ့ ဆက်သွယ်လိုက်တဲ့အခါ
မြင်သိစိတ်ပေါ်လာတယ်၊ ခံစားမှုတွေပေါ်လာတယ်။ “သဠာယတနပစ္စယာ ဖေဿာ”
“ဖဿပစ္စယာဝေဒနာ” “ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ” -
ဟောဒီပုံစံအတိုင်းလာနေတာနော်။

အတွင်းက အင်္ဂါရပ် ၆-မျိုးရှိသည့်အတွက်ကြောင့် မျက်စိရှိလို့
ကြည့်တယ်၊ ကြည့်တော့ ပြင်ပ အာရုံတွေ တွေ့တယ်၊ တွေ့တဲ့အခါ
အတွေ့အကြုံရတယ်၊ ထိုအတွေ့အကြုံက နှစ်သက်စရာဆိုလို့ရှိရင် တဏှာဖြစ်တယ်၊
ဟောဒီသဘောပဲ၊ သတ္တဝါတွေရဲ့ အခြေအနေ အားလုံးလူသားတွေရဲ့ အခြေအနေက
ဒီအတိုင်းပဲ။

နားရှိလို့ အပြင်ဘက်က အသံတွေနဲ့ ဆက်သွယ်တယ်၊
ဆက်သွယ်လို့ရသည့်အတွက် ကြောင့် အသံပေါ်မှာ အတွေ့အကြုံရလာတယ်၊ အဲဒီ
အတွေ့အကြုံက ကျေနပ်စရာအတွေ့အကြုံ ဆိုလို့ရှိရင် တွယ်တာမှုဆိုတဲ့ တဏှာ
ရောက်လာပြန်ရော၊ အဲဒါကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်မှာ “သဠာယတနပစ္စယာ ဖေဿာ၊
ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ၊ ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ” လို့ဟောတယ်၊ သက်ရှိ
သတ္တဝါတွေဟာ သံသရာထဲမှာ ဒီပုံစံအတိုင်း လည်နေကြတာပဲ။

ထို့အတူပဲ နှာခေါင်းက အနံ့ရလာတဲ့အခါ အနံ့နဲ့ နှာခေါင်း
ဆက်သွယ်မိလာတယ်၊ ဆက်သွယ်မိလာတဲ့အခါ ကောင်းတဲ့အနံ့
မကောင်းတဲ့အနံ့ဆိုတဲ့ အတွေ့အကြုံ ခံစားမှုလေးတွေ ပေးလာတယ်၊
ကောင်းတဲ့အနံ့တွေ့ကြုံလာတဲ့အခါကျတော့ တဏှာ ဖြစ်လာတယ်၊ ဟော
နောက်ထပ် ခံစားချင်တဲ့စိတ်တွေ ပေါ်လာပြန်တယ်။

ထို့အတူပဲ အရသာနဲ့ ပတ်သက်လာတဲ့အခါမှာလည်းပဲ လျှာနဲ့ အရသာ
ဒီနှစ်ခု ပေါင်းစပ်မိတဲ့အခါမှာလည်းပဲ လျှာနဲ့ အရသာ ဒီနှစ်ခု ပေါင်းစပ်မိတဲ့ အခါ

ပေါင်းစပ်မိတာက “ဖဿ”,အတွေ့အကြုံ ရသွားတာ၊ ခံစားတာက “ဝေဒနာ”၊
ဝေဒနာ ဖြစ်လာတဲ့အခါကျတော့ ကောင်းတဲ့ခံစားမှုကို နောက်ထပ် လိုချင်လာတာက
“တဏှာ”၊ ဟော ဒီလိုလာတယ်။

ထို့အတူပဲ ခန္ဓာကိုယ် အထိအတွေ့နဲ့ ပတ်သက်လာလို့ရှိရင်
ကာယပသာဒလို့ဆိုတဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ရှိသည့်အတွက်ကြောင့် ပြင်ပက ထိစရာ
တွေ့စရာတွေ- ဥပမာ - ပူအိုက်တဲ့အချိန်မှာ ဆိုလို့ရှိရင် လေပြေလေညှင်းလေး
တိုက်လို့ရှိရင် အင်မတန်မှ အရသာ ရှိတယ်လို့ ယူဆကြတယ်၊ အေးတဲ့အခါမှာ
မီးလှုံလိုက်ရရင် မီးရဲ့အပူလေးကို အရသာရှိတယ်လို့ ထင်ကြတယ်၊ယားလို့
ကုတ်လိုက်ရရင် သူက အရသာတစ်မျိုးပဲ၊ အထိအတွေ့နဲ့ ပတ်သက်လာတဲ့အခါမှာ
အရသာတွေ အမျိုးမျိုးရှိတယ်၊ အေးတဲ့အခါမှာ အရသာတွေ အပူဟာ ခံလို့
ကောင်းတယ်၊ ပူတဲ့အခါ အအေးဟာ ခံလို့ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဒီ
အထိအတွေ့လေးတွေ အတွေ့အကြုံလေးတွေ ရလာတဲ့အခါကျတော့ ခံစားမှုကို
အကြောင်းပြုပြီးတော့ နောက်ထပ်ရချင်တယ်ဆိုတဲ့ တဏှာလေးတွေ
ပေါ်လာပြန်တယ် ပေါ့၊

နောက်တစ်ခါ စိတ်ထဲမှာ စိတ်ကူးကြည့်တယ်။ စိတ်ကူးကြည့်တဲ့အခါ
အတိတ်က အကြော်ငးအရာပဲ ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ် အကြောင်းအရာပဲ ဖြစ်စေ၊
အသလွတ် စိတ်ကူးတာပဲဖြစ်စေ ထိုစိတ်ကူးမှုကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ လူတွေမှာ
ကျေနပ်မှု မကျေနပ်မှု ဆိုတာလေးတွေ ပေါ်လာတတ်သေးတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ တချို့တလေဆိုလို့ရှိရင် တစ်ယောက်တည်းစိတ်ကူးထဲမှာ
ပြီးနေတဲ့လူ ရှိသလိုပဲ မဲ့နေတဲ့လူလည်း ရှိတာပဲနော်၊ စိတ်ကူးထဲမှာ ပြီးနေတဲ့လူ
ရှိသလိုပဲ မဲ့နေတဲ့လူလည်း ရှိတာပဲနော်၊ စိတ်ကူးနဲ့ပဲ ပြီးနေတဲ့ လူတွေမှာ
စိတ်ကူးထဲမှာ ကျေနပ်စရာအတွေးလေးတွေ ဆိုလို့ရှိရင် ဘာလာတုန်း ဆိုလို့ရှိရင်
တဏှာ လာပြန်တာပဲ။

အဲဒီ တော့ လူတွေရဲ့နေ့စဉ် ဘဝမှာ မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ်

လို့ဆိုတဲ့ ဒီ sense organ တွေမှာလာပြီးတော့ ဆက်သွယ်လာတဲ့ အာရုံတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ လူတွေဟာ ထိန်းချုပ်နိုင်စွမ်း မရှိဘူးတဲ့၊ ကောင်းတာနဲ့ တွေ့တာရှိသလို မကောင်းတာနဲ့ တွေ့တာလည်း ရှိတယ်၊ ကောင်း မကောင်း နှစ်မျိုးနဲ့လည်း တွေ့တာရှိမယ်။

ကောင်းတာနဲ့တွေ့လာလို့ရှိရင် စိတ်အခြေအနေက ဘာဖြစ်သွားတုန်း? နောက်ထပ် လိုချင်တယ်တို့၊ တွယ်တာတယ်၊ တပ်မက်တယ်ဆိုတဲ့ စိတ်အခြေအနေတွေ ပေါ်လာတယ်၊ မကောင်းတာနဲ့ တွေ့တယ်ဆိုရင် နောက်ထပ်မလိုချင်ဘူး၊ ထိုအာရုံမျိုးကို မုန်းတီးတယ်၊ ရွံရှာတယ်ဆိုတဲ့ စိတ်အခြေအနေတွေ လူတိုင်းလူတိုင်း မှာ ဖြစ်တယ်၊ ဒါ လူသားတွေရဲ့သဘာဝ၊ နေ့စဉ်ဟာ ဒီအတိုင်း ဖြစ်နေတယ်။

အဲဒီ လို ဖြစ်နေသည့်အတွက်ကြောင့် တဏှာဖြစ်လာလို့ရှိရင် “ဧတံ မမ” - “ဒါလေးက ငါ့အာရုံပဲ”လို့ လူတွေက သိမ်းပိုက်လိုက်ကြတယ်၊ တဏှာမဖြစ်ဘူးဆိုလို့ရှိရင် နှစ်သက်စရာ အာရုံကို မရ၊ရအောင် ရှာတယ်၊ မုန်းတီးတဲ့ နှစ်သက်စရာမကောင်းတဲ့ အာရုံပေါ်လာတယ်လို့ ဆိုလို့ရှိရင် မုန်းတီးရွံရှာတဲ့ ဒေါသက တစ်ဖက်ကဖြစ်တယ်၊ နောက်ထပ် ကောင်းတဲ့အာရုံကို ရှာလိုတဲ့ တဏှာက တစ်ဖက်က ဖြစ်လာတယ်ပေါ့၊ ဒါ့ကြောင့်မို့လို့ သက်ရှိသတ္တဝါတွေရဲ့ အနေအထားဟာ ဘယ်မှာပဲ ရောက်ရောက်သွားတုန်း ဆိုလို့ရှိရင် “ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ”၊ “တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ” ဆိုတဲ့အဆင့် ရောက်မသွားဘူးလား၊ ဘာမှာအဲဒီ ပုံစံနဲ့ပဲ သွားနေတာနော်။

မထိန်းချုပ်နိုင်ဘူးဆိုလို့ရှိရင် ဘုန်းကြီးတို့တစ်တွေ ရဲ့ သန္တာန်မှာ ဘာတွေက ကြီးစိုးလာတုန်း ဆိုလို့ရှိရင် တဏှာလောဘတွေက ကြီးစိုးလာတယ်၊ လိုချင်မှုကို တဏှာလို့ ခေါ်တယ်၊ စွဲစွဲလန်းလန်းကြီး လိုချင်လာတာကျတော့ ဥပါဒါနံလို့ ခေါ်တယ်၊ အဲဒီ ဥပါဒါနံမှာ အမြင်မှားမှုပါ ထည့်ပြီးတော့ ပေါင်းလိုက်ရင် ဥပါဒါနံက လေးမျိုးဖြစ်သွားတယ်နော်။

